

UDHËZIM
Nr. 6527, datë 24.12.2004

MBI VLERAT E LEJUESHME TË ELEMENTEVE NDOTËS TË AJRIT NË MJEDIS NGA SHKARKIMET E GAZRAVE DHE ZHURMAVE SHKAKTUAR NGA MJETET RRUGORE, DHE MËNYRAT E KONTROLLIT TË TYRE

Në mbështetje të nenit 102 pika 4 të Kushtetutës, të nenit 9 të ligjit nr.8897, datë 16.5.2002 “Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja”, të nenit 79 dhe 222 të ligjit nr.8378, datë 22.7.1998 “Kodi Rrugor i Republikës së Shqipërisë”, si dhe të nenit 373 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.153, datë 7.4.2000 “Për miratimin e rregullores së zbatimit të Kodit Rrugor të Republikës së Shqipërisë”, Ministri i Mjedisit dhe Ministri i Transportit dhe i Telekomunikacionit

UDHËZOJNË:

KREU I
TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi kryesor i këtij udhëzimi është përcaktimi i kufijve të lejueshëm të elementeve ndotës të ajrit në mjedis, që shkarkohen me gazet, nga përdorimi dhe trafiku i automjeteve rrugore, si dhe i kufirit të zhurmave të ndotjes akustike shkaktuar për të njëjtën arsye.

Neni 2

Përdoruesit e automjeteve, vendas ose të huaj, që qarkullojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, janë të detyruar t’i përdorin dhe t’i mirëmbajnë këto mjete, në përputhje me kushtet e përcaktuara nga prodhuesit e tyre, të pasqyruara në dokumentet dhe instruksionet përkatëse, si edhe të respektojnë normat e lejuara të shkarkimeve në ajër apo zhurmave që jepen në këtë udhëzim.

Neni 3

Kontrollit të gjendjes së nivelit të elementeve ndotës të gazit që shkarkohet nga automjetet rrugore dhe nivelit të zhurmës së shkaktuar prej tyre, i nënshtrohen të gjithë automjetet e pajisura me motorë me djegie të brendshme, që përdorin si lëndë djegëse benzinë diesel dhe gaz të lëngshëm ose natyral, në përdorim nga subjekte fizike dhe juridike.

Neni 4

Organet e DPSHTRR gjatë kryerjes së procedurave të regjistrimit për herë të parë të mjeteve rrugore sipas udhëzimit të MTT-së nr.3551, datë 23.7.2003 “Për regjistrimin e mjeteve rrugore”, në procesin e kontrollit teknik të tyre të kontrollojnë gjendjen e shkarkimeve të gazeve, të cilat duhet të jenë jo më lart se limitet e përcaktuara në këtë udhëzim.

Në rast të kundërt nuk lëshohet certifikata e kontrollit teknik dhe mjetei kthehet për rregullimin e gjendjes.

Neni 5

Monitorimi i ndotjes së ajrit nga shkarkimi i gazrave apo zhurmave të shkaktuara nga trafiku i mjeteve rrugore në zonat urbane apo dhe jashtë tyre, ku gjykohet e nevojshme, kryhet nga entet pronare të rrugëve (DPRR, bashkitë, komunat etj.), në bashkëpunim me agjencitë rajonale mjedisore dhe institute të specializuara, nëpërmjet vendosjes së sistemeve monitoruese të kontrollit, siç

përcaktohet në Kodin Rrugor të Republikës së Shqipërisë dhe vendimit të Këshillit të Ministrave nr.103, datë 31.3.2002 “Mbi monitorimin e mjedisit në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 6

Të gjitha organet e ngarkuara me kontrollin dhe matjen e elementeve ndotës shkaktuar nga shkarkimet e gazeve apo zhurmat e automjeteve, njoftojnë periodikisht, konform vendimit të Këshillit të Ministrave nr.103, datë 31.3.2002 “Mbi monitorimin e mjedisit”, institucionet qendrore nga ato varen, si dhe Ministrinë e Mjedisit, për gjendjen e ndotjes së ajrit që rezulton nga ky kontroll.

Këtij qëllimi i shërben dhe organizimi e kontrolli i gjendjes faktike të mjetit gjatë operimit në rrugë, nga organet e shërbimit të policisë rrugore, bazuar në nenin 79 pika 6 të Kodit Rrugor të Republikës së Shqipërisë.

Neni 7

Prodhuesit dhe tregtuesit e lëndëve djegëse për automjetet janë të detyruar të prodhojnë dhe të shesin për përdorim, lëndë djegëse në përputhje me standardet për kërkesat cilësore të tyre, sipas përcaktimeve të miratuara me vendimet përkatëse të Këshillit të Ministrave.

Neni 8

Kur shkeljet e konstatuara nga mosrespektimi i neneve 2, 4 dhe 7 nuk përbëjnë vepër penale, konsiderohen kundërvajtje administrative dhe dënohen me gjobë sipas përcaktimit të bërë në nenin 19 të ligjit nr.8897, datë 16.5.2002 “Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja”.

KREU II KËRKESA TË VEÇANTA NORMAT E LEJUARA TË ELEMENTEVE NDOTËS QË SHKARKOHEN ME GAZET DHE ZHURMAVE NGA BURIMET E LËVIZSHME (AUTOMJETET)

Neni 9

Normat e lejuara të shkarkimeve nga automjetet në përdorim që përdorin lëndë djegëse benzinë diesel dhe gaz të lëngshëm apo natyral, përcaktojnë kufijtë e lejuar të elementeve ndotës të ajrit në gazet e shkarkimit. Këto norma, për elementet kryesore ndotës të specifikuara si më poshtë, jepen në tabelen 1.

CO oksidi i karbonit i matur në	% vol
HC hidrokarburet e padjegura	ppm (pjesë për milion pjesë)
Grimcat (bloza), tymrat e matur në	koeficienti opacitetit “K” (m ⁻¹)

Neni 10

Vlerësimi i gjendjes teknike të automjetit për efekt të ndotjes së ajrit nga shkarkimet e gazeve dhe zhurmat e shkaktuara prej tij, janë pjesë përbërëse e procesit të kontrollit teknik të mjeteve, kryerja e të cilit disiplinohet me udhëzimin e Ministrisë së Transportit dhe Telekomunikacionit nr.3413, datë 16.7.2003 “Mbi kontrollin teknik të mjeteve rrugore”.

Neni 11

Niveli i vlerave reale të elementeve ndotës që emetohen me gazet e shkarkimit përcaktohet nëpërmjet matjeve nga aparatet e destinuara për këtë kontroll nga personeli i kualifikuar për këtë

qëllim, gjatë procesit të kontrollit teknik të automjetit në Qendrat e Kontrollit Teknik (QKT). Rezultatet e matjeve jepen në dokumentin që printon aparati e që i bashkëngjitet certifikatës së kontrollit teknik. Të dhënat pasqyrohen dhe në regjistrat mod. 01, 02, 03 dhe 04 bashkëngjitur udhëzimit.

Neni 12

Për automjetet në përdorim vlerat e matura krahasohen me nivelin e vlerave të lejueshme të elementeve ndotës të pasqyruara në tabelën 1, të cilat kanë rezultuar nga të dhënat e evidentuara në procesin e testimit të gjendjes në Qendrat e Kontrollit Teknik (QKT), si dhe orientuar në vlerat kufi të elementeve ndotës, përcaktuar nga direktivat përkatëse të Komunitetit Europian (KE). Direktivat kryesore jepen në anekset 1a, 1b dhe 1c, bashkëngjitur këtij udhëzimi.

Neni 13

Mënyrat e kontrollit për matjen e nivelit të vlerave të elementeve ndotës që emetohen nga shkarkimi i gazeve, si dhe matjen e nivelit të zhurmave, kryhen duke respektuar operacionet e përcaktuara në “Manualin e kushteve teknike të kontrollit” (Rregullore e kërkesave të përhershme), si dhe ato të rekomanduara nga prospektet teknike të aparatave të kontrollit të destinuara për këtë qëllim (gazoanalizator, smokmetër, opacimetër, fonometër) të homologuara sipas rregullave të KE-së.

Neni 14

Automjetet që kalojnë në kontrollin teknik të radhës, fillimisht kryejnë në QKT kontrollin e nivelit të shkarkimeve të elementeve ndotës. Mbi bazën e rezultateve të këtij kontrolli dhe të rezultateve të gjendjes teknike të mjetit pas kalimit të tij në të gjitha proceset e kontrollit teknik, gjykohet dhe veprohet për lejimin ose kthimin e mjetit sipas procedurave të përshkruara në nenin 13 pika 3, 4 të udhëzimit të MTT-së nr.3413, datë 16.7.2003 “Për kontrollet teknike të mjeteve rrugore”.

Neni 15

Në rastin kur nga ky kontroll rezulton se niveli i vlerave të elementeve ndotës që shkarkohen me gazet është më i lartë se vlerat limite të lejuara që jepen në tabelat 1 dhe 2, atëherë gjendja e mjetit referuar nenit 13 të udhëzimit të MTT nr.3413, datë 16.7.2003, konsiderohet me difekt të rëndë dhe përfshihet në germën “a”.

Drejtuesit të mjetit i jepen rezultatet e kontrollit dhe ai është i detyruar të rregullojë gjendjen teknike në servisën e licencuar të zgjedhur prej tij.

Neni 16

Mbas eliminimit të difekteve nga servisi, automjeti paraqitet për kontroll në QKT dhe sipas rezultateve që jepen të printuara nga aparati i matjes së gazeve, nëse rezulton në rregull sipas normave të lejuara, pajiset me certifikatën teknike përkatëse mod. 020 ose mod. 021.

Neni 17

Për qëllimin e zbatimit të nenit 76 të Kodit Rrugor, referencë për vlerat limite të elementeve ndotës për kategori të ndryshme të automjeteve të reja që importohen apo që ndodhen në pavionet e shitjes, mund të shfrytëzohen edhe të dhënat e pasqyruara në tabelat 3, 4 dhe 5 të përcaktuara nga direktivat përkatëse të KE-së.

Neni 18

Në QKT të çdo drejtorie rajonale të DPSHTRR-së mbahet regjistër i veçantë, në të cilin evidentohen rezultatet e kontrollit të matjeve që kryhen për nivelin e elementeve ndotës nga automjetet që kalojnë në procesin e kontrollit teknik të radhës. Modeli i këtij regjistri është pjesë përbërëse e këtij udhëzimi.

Neni 19

DPSHTRR harton mbi bazën e këtij udhëzimi, sqarues për veprimet që kryen personeli i QKT në çdo drejtori rajonale. Gjithashtu merr masa për prodhimin dhe shpërndarjen e modeleve të dokumentacionit, pjesë përbërëse e udhëzimit.

Neni 20

DPSHTRR organizon punën për marrjen e të dhënave që rezultojnë nga matjet e kryera nga çdo drejtori rajonale, si dhe i evidenton në mënyrë të përmblendhur këto rezultate, me qëllim nxjerrjen e konkluzioneve për gjendjen e ndotjes së ajrit nga automjetet, duke hartuar raportet përkatëse vjetore, të cilat i dërgohen Ministrisë së Mjedisit dhe Ministrisë së Transportit dhe të Telekomunikacionit.

Neni 21

Për qëllimin e zbatimit të nenit 20, DPSHTRR në kuadër të realizimit të objektivit për informatizimin e veprimtarisë së saj, të programojë ndërtimin e bankës së të dhënave (data base) për evidentimin e rezultateve të matjeve të shkarkimeve, në procesin e kontrollit teknik të mjeteve.

Neni 22

Këto rezultate, kur gjykohet e nevojshme, shërbejnë për të reflektuar më tej mbi përmirësimin e udhëzimit për normat e lejuara të shkarkimeve në ajër nga automjetet.

Për këtë qëllim Ministria e Mjedisit sipas azhurnimit të vazhdueshëm me legjislacionin europian në fushën e parandalimit të ndotjes së mjedisit nga burimet e lëvizshme, programon bashkëpunimin me Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit dhe institucioneve të tjera të specializuara në fushën e mbrojtjes së ajrit.

Neni 23

Normat e shkarkimeve të pasqyruara në tabelën 1 të jenë me afat vlefshmërie për një periudhë njëvjeçare nga data e hyrjes në fuqi të këtij udhëzimi.

Pas kësaj periudhe do të konkludohet për aplikimin e normave, që do të rezultojnë nga testimi më i plotë i gjendjes së mjeteve në Qendrat e Kontrollit Teknik në periudhën një vjeçare, duke respektuar procedurat e matjeve në funksion të vitit të prodhimit, regjimeve të punës së motorit, ekzistencës së aksesorëve që reduktojnë shkarkimet e elementeve ndotës, konstruksionin e motorëve diesel etj.

Neni 24

Gjatë periudhës njëvjeçare t'i kushtohet rëndësi kontrollit të ekzistencës dhe funksionimit të konvertorëve katalitikë dhe sondës Lambda, me qëllim që nga përdoruesit e automjeteve sipas rastit të merren masat e nevojshme për rregullimin dhe kompletimin e gjendjes.

Në këtë periudhë për automjetet e klasifikuara në tabelën 1 pika 3 germa "b" do të pranohen nivelet e elementeve ndotës sipas germës "a" pika 2 të kësaj tabele.

Neni 25

Ministria e Mjedisit, në bashkëpunim me Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit dhe strukturat e tyre përkatëse, merr masa për organizimin e publikimeve në shërbim të njohjes së gjendjes dhe masave që duhen marrë për të minimizuar shkallën e ndotjes mjedisore nga shkarkimet në ajër dhe zhurmat e shkaktuara nga trafiku i automjeteve, në përputhje me kërkesat e Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit, sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr.103, datë 31.3.2002 “Për monitorimin e mjedisit në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 26

Ky udhëzim hyn në fuqi tre muaj pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I TRANSPORTIT DHE I
TELEKOMUNIKACIONIT
Spartak Poçi

MINISTRI I MJEDISIT
Et’hem Ruka

Tab. 1

VLERAT LIMIT TE ELEMENTEVE NDOTES QE SHKARKOHEN ME GAZET NGA
AUTOMJETET NE PERDORIM

Nr.	Viti prodhimit	Lenda djegese	Rregjimi i punes se motorit rrot/min	Elementet ndotes		Lambda λ	Kategoria e automjetit
				CO % vol	HC ppm		
A. <u>Automjete me ndezje te detyruar</u> a. <u>Pa konvertor katalitik</u>							
1.	Para 1.10.1986	Benzine	Ne boshllek 800 – 1000	5,5	800	-	M1, N1
2.	Pas 1.10.1986 deri 30.12.1995	-“-	-“-	4,5	600	-	-“-
b. <u>Me konvertor katalitik dhe sonde Lambda</u>							
3.	Pas 1.01.1996	Benzine	Ne boshllek 800 – 1000	2	300	-	M1, N1
			Me ngarkese 2000 – 2500	1,5	250	0,97-1,03	
B. <u>Automjete me vetndezje</u>							
Nr.	Viti i prodhimit	Lenda djegese	Motor diesel	Koefiçenti i absorbimit K m ⁻¹		Kategoria e automjetit	
1.	Para v. 1988 -“-	Diesel -“-	Me thithje natyrale	4		Te gjitha Kateg.M,N	
			Me turbokompresor	4,5			
2.	1989 – 1996	Diesel -“-	Me thithje natyrale	3,5		Te gjitha Kateg.M,N	
			Me turbokompresor	4			
3.	1997 e pas	Diesel	Me thithje ose Turbo	2,5		Te gjitha Kateg.M,N	

**VLERAT LIMITE TE ZHURMAVE SHKAKTUAR
NGA AUTOMJETET NE LEVIZJE**

1. Niveli i zhurmes nuk mund te kaloje vlerat limite te specifikuara me poshte:

Nr.	EMERTIMI	VITI PRODHIMIT	V L E R A (decibel)
a.	b.	c.	d.
1.	Automjete per transport njerezish, me numer vendesh $\geq 8 + 1$	Para v. 1986	90 dB (A)
		1986 - 1996	85 dB (A)
		Pas v. 1996	82 dB (A)
2.	Automjete per transport mallrash	Para v. 1986	92 dB (A)
		1986 - 1996	88 dB (A)
		Pas v. 1996	83 dB (A)
3.	Autovetura me numer vendesh deri $8 + 1$	Para v. 1986	84 dB (A)
		1986 - 1996	80 dB (A)
		Pas v. 1996	78 dB (A)

Procedurat e testimit kryhen sipas rekomandimeve te direktivave baze respektivisht 81384 EEC dhe 70157 EEC dhe amendamenteve te tyre, qe pasqyrohen dhe ne aneksin 2.

STANDARTET E SHKARKIMEVE TE GAZRAVE NGA AUTOMJETET E REJA
SIPAS DIREKTIVAVE DHE RREGULLAVE TE KE

Tab. 3

Per kamionat dhe autobuzat (mjete te renda) me motora diesel.

Emertimi i Standartit	Viti i Implementimit dhe kategoria	Cikli i Testit	CO g/kwh	HC g/kwh	NOx g/kwh	PM g/kwh	Tymrat (m ⁻¹)
Euro 1	1992 < 85 kw	ECE R – 49	4,5	1,1	8,0	0,61	-
	1992 > 85 kw	ECE R – 49	4,5	1,1	8,0	0,36	-
Euro 2	10. 1996		4,0	1,1	7,0	0,25	-
	10. 1998		4,0	1,1	7,0	0,15	-
Euro 3	10.1999 (vetem per EEVs)	ESC & ELR	1,5	0,25	2,0	0,02	0,15
	10. 2000	ESC & ELR	2,1	0,66	5,0	0,10 0,13*	0,8
Euro 4	10. 2005		1,5	0,46	3,5	0,02	0,5
Euro 5	10. 2008		1,5	0,46	2,0	0,02	0,5

* Per motora me me pak se 0,75 dm³ per cilinder dhe numer rrotullimesh 3000 min⁻¹

Llojet e cikleve te testeve te motorit diesel.

ECE R – 49	Cikli i vjeter i testit te motorit ne gjendje statike (te qendrueshme)
ESC	Cikli stacionar European.
ETC	Cikli i perkohshem European (perdoret vecanerisht per motorat me gaz)
ELR	Cikli i ngarkeses.
OBD	Sistem diagnostikimi ne bord per mjetet e renda qe fillon ne 1 Tetor 2005
EEV	Automjete qe risin miqesisht pastertine e ambientit.
CH4	Gaz metan
NMHC	Hidrokarbon i ndryshem nga gazi metan

Tab.4

Per mjetet e transportit te udhetareve (kategoria M)
g/km

Emertimi Standartit	Viti i Implementimit	CO	HC	HC + NO _x	NO _x	PM
D I E S E L						
Euro 1 (+)	07. 1992	2,72 (3,16)	-	0,97 (1,13)	-	0,14 (0,18)
Euro 2 IDI	01. 1996	1,0	-	0,7	-	0,08
Euro 3 DI	01. 1996 (a)	1,0	-	0,9	-	0,10
Euro 4	01. 2000	0,64	-	0,56	0,50	0,05
Euro 5	01. 2005	0,50	-	0,30	0,25	0,025
B E N Z I N E						
Euro 1 (+)	07. 1992	2,72 (3,16)	-	0,97 (1,13)	-	-
Euro 2	01. 1996	2,2	-	0,5	-	-
Euro 3	01. 2000	2,30	0,20	-	0,15	-
Euro 4	01. 2005	1,0	0,10	-	0,08	-

(+) Vlerat ne kllapa jane ne konformitet me limitet e prodhuesit

Deri ne 30.09.1999 (pas kesaj date motori "DI" duhet te plotesoje limitet "IDI")

IDI Indirekt injeksion

DI Direkt injeksion

Tab.5

Per mjetet e lehta te transportit te mallrave (kategoria N1)
g/km

Kategori	Klasa sipas Mases se References	Standarti	Viti i Implementimit	CO	HC	HC+NOx	NOx	PM
D I E S E L								
N1	Klasa I < 1250 kg	Euro 1	10.1994	2,72	-	0,97	-	0,14
		Euro 2 IDI	01.1998	1,0	-	0,70	-	0,08
		Euro 2 DI	01.1998 (a)	1,0	-	0,90	-	0,10
	Klasa I < 1350 kg	Euro 3	01.2000	0,64	-	0,56	0,50	0,05
		Euro 4	01.2005	0,50	-	0,30	0,25	0,025
N1	Klasa II 1250 –1700kg	Euro 1	10.1994	5,17	-	1,40	-	0,19
		Euro 2 IDI	01.1998	1,25	-	1,0	-	0,12
		Euro 2 DI	01.1998 (a)	1,25	-	1,30	-	0,14
	Klasa II 1305-1760kg	Euro 3	01.2002	0,80	-	0,72	0,65	0,07
		Euro 4	01.2006	0,63	-	0,39	0,33	0,04
N1	Klasa III > 1700 kg	Euro 1	10.1994	6,90	-	1,70	-	0,25
		Euro 2 IDI	01.1998	1,5	-	1,20	-	0,17
		Euro 2 DI	01.1998 (a)	1,5	-	1,60	-	0,20
	Klasa III > 1760 kg	Euro 3	01.2002	0,95	-	0,86	0,78	0,10
		Euro 4	01.2006	0,74	-	0,46	0,39	0,06
B E N Z I N E								
N1	Klasa I < 1250 kg	Euro 1	10.1994	2,72	-	0,97	-	-
		Euro 2	01.1998	2,2	-	0,50	-	-
	Klasa I < 1350 kg	Euro 3	01.2000	2,3	0,20	-	-	-
		Euro 4	01.2005	1,0	0,10	-	-	-
N1	Klasa II 1250-1700kg	Euro 1	10.1994	5,17	-	1,40	-	-
		Euro 2	01.1998	4,0	-	0,65	-	-
	Klasa II 1305-1760kg	Euro 3	01.2002	4,17	0,25	-	0,18	-
		Euro 4	01.2006	1,81	0,13	-	0,10	-
N1	Klasa III > 1700 kg	Euro 1	10.1994	6,90	-	1,70	-	-
		Euro 2	01.1998	5,0	-	0,80	-	-
	Klasa III > 1760 kg	Euro 3	01.2002	5,22	0,29	-	0,21	-
		Euro 4	01.2006	2,27	0,16	-	0,11	-

a deri me 30.09.1999

1. Automjete me motor me vetndezeje (Diesel)

[illegible]

1. Automjete me motor me vetndezeje (Diesel)

[illegible]

3. Automjete me ndezje te detyruar

[illegible]

**DIREKTIVAT KRYESORE TE BASHKIMIT EUROPIAN PER MBROJTJEN E
MJEDISIT NGA SEKTORI I TRANSPORTIT RRUGOR**

I. Per shkarkimin e gazrave nga automjetet e pajisur me motorra me djegie te brendeshme me ndezje te detyruar dhe me vetendezje

Objekti i direktives	Numri i direktives	Data e direktives	Aplikimi sipas klasifikimit te mjeteve					
			M1	M2	M3	N1	N2	N3
Per kufizimin e ndotjes nga elementet e shkarkimit me gazrat nga automjetet	Direktiva baze : 70/220 EEC amenduar me shume direktiva nga vitet 1974/76/78/83/87/88 e ne vazhdim	20.03.1970	X	X	X	X	X	X
	89/458 EEC	18.07.1989						
	89/491 EEC	06.12.1989						
Per perdorimin e konvertorit katalitik	91/441 EEC	26.06.1991						
	93/59 EEC	28.06.1993						
	94/12 EC	23.03.1994						
	96/44 EC	01.07.1996						
	96/69 EC	08.10.1996						
Mbi testet teknike te gazrave	96/96 EC	20.12.1996						
	98/69 EC	1998						
Per kufizimin e ndotjes nga shkarkimet e gazrave dhe ndotesve te vecante nga motorra me djegie te brendeshme instaluar ne pajisje te levizeshme te ndryshme nga automjetet rrugore.	97/68 EC	1997						

II. Shkarkimet nga automjetet ne perdorim me motor Diesel

Objekti i direktives	Numri i direktives	Data e direktives	Aplikimi sipas klasifikimit te mjeteve					
			M1	M2	M3	N1	N2	N3
Per kufizimin e ndotjes nga tymrat e shkarkuar nga motorra diesel te automjeteve ne perdorim	Direktiva baze :							
	72/306 EEC	02.08.1972	X	X	X	X	X	X
	amenduar me :							
Per kufizimin e elementeve ndotes qe shkarkohen nga gazrat e automjeteve ne perdorim	89/491 EEC	06.12.1989						
	97/20 EEC	14.11.1997						
	Direktiva baze :							
	88/77 EEC	03.12.1987	X	X	X	X	X	X
	amenduar me :							
	91/542	11.10.1991						
	96/01	08.03.1996						
	91/542 Shk1	01.10.1993						
Per kamionat sipas standartit "EURO	91/542 Shk 2	01.10.1996						
	1999/96 EC	1999						

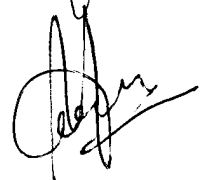
**Direktivat e BE mbi vlerat limit te ndotjes akustike te mjedisit shkaktuar nga
automjetet e transportit rrugor**

Objekti i direktives	Numri i direktives	Data e direktives	Aplikimi sipas klasifikimit te mjeteve					
			M1	M2	M3	N1	N2	N3
1.Kufizimi i ndotjes akustike nepermjet percaktimit te vlerave limite te zhurmave ne ambientin e jashtem shkaktuar nga automjetet rrugore ne levizje (Kontrolli i matjes ne kushtet e D.P.SH.T.Rr.)	Direktiva baze:							
	70/157 EEC	23.02.1970	X	X	X	X	X	X
	Permiresuar me :							
	73/350 EEC	01.01.1976						
	77/212 EEC	26.08.1977						
2. Per percaktimin e vlerave limite te zhurmave shkaktuar nga sistemi i shkarkimit te gazeve nga automjetet. (Kontrolli i matjes ne kushtet e D.P.SH.T.Rr.)	81/334 EEC	12.01.1982	X	X	X	X	X	X
	84/372 EEC	30.09.1984						
	84/424 EEC	06.12.1984						
	89/491 EEC	06.12.1989						
	92/97 EEC	07.05.1993						
	96/20 EEC	28.09.1996						

GRUPI I PUNES

Per hartimin e Udhezimit te perbashket:

**“MBI VLERAT E LEJUSHME TE ELEMENTEVE NDOTES TE MJEDISIT
NGA SHKARKIMET E GAZRAVE DHE ZHURMAVE SHKAKTUAR NGA
MJETET RRUGORE DHE MENYRAT E KONTROLLIT TE TYRE”**

Bashkim Min.Transp. Telekomunikacionit	LESKOVIKU		Kryetar
Shkelqim Ministria e Mjedisit	MEMA		Anetar
Vojo Ministria e Mjedisit	TASHI		Anetar
Ilir DPSHTRr	GJELISHTI		Anetar
Ermira DPSHTRr	DAKA		Anetar
Kujtim IST	KASTRATI		Anetar

RELACION

PËR UDHËZIMIN “MBI VLERAT E LEJUESHME TË ELEMENTEVE NDOTËS TË AJRIT NË
MJEDIS NGA SHKARKIMET E GAZRAVE DHE ZHURMAVE TË SHKAKTUARA NGA
MJETET RRUGORE DHE MËNYRAT E KONTROLLIT TË TYRE”

Në zbatim të ligjit nr.8997, datë 16.5.2002 “Për mbrojtjen e ajrit nga ndotjet” në nenin 9 pika 2 të të cilit theksohet “Normat e shkarkimeve nga burimet e lëvizshme (automjetet) miratohen me udhëzim të përbashkët të Ministrit të Mjedisit dhe Ministrit të Transportit dhe të Telekomunikacionit”, në tremujorin e parë të këtij viti filloi nga puna grupi i përbashkët i përbërë nga specialistë të dy dikastereve dhe strukturave të vartësisë, për hartimin e këtij udhëzimi, sipas praktikës zyrtare të miratuar nga të dy ministratë.

Transporti automobilistik është një ndër sektorët që kontribuon në mënyrë të ndjeshme në prodhimin dhe shkarkimin në ajër të elementeve ndotës me pasoja negative, që emetohet në procesin e punës të motorëve me djegie të brendshme të automjeteve rrugore nga përdorimi i lëndëve djegëse si benzina apo lëndë djegëse diesel.

Në këtë kontekst, rritja e inventarit dhe e fluksit të trafikut të automjeteve të importuara të përdorura, të markave dhe tipeve të ndryshme, si dhe të gjendjes teknike të tillë që pasqyron një shkallë të ulët të mirëmbajtjes së tyre, shoqërohet dhe me shkarkimin e elementeve ndotës, të cilët rëndojnë situatën mjedisore veçanërisht në zonat urbane.

Pikërisht njohja me nivelet e këtyre shkarkimeve, si dhe aplikimi i mënyrave efikase për reduktimin maksimal të tyre, është objektivi kryesor i këtij udhëzimi, ku vend të rëndësishëm zë disiplinimi i procedurave për kryerjen rigorozisht të operacioneve të kontrollit teknik të automjeteve në qendrat e kontrollit teknik (QKT), pjesë përbërëse e të cilit është dhe matja e niveleve të shkarkimit, rezultatet e të cilave krahas gjendjes së parametrave të sigurisë së qarkullimit do të disiplojnë dhe lejin ose jo të qarkullimit të automjetit që kontrollohet.

Për të arritur deri në vendosjen e niveleve të lejueshme të elementeve ndotës (CO, HC etj.) të pasqyruara në tabelën 1 të udhëzimit, është punuar nga personeli përkatës i QKT sidomos gjatë dy viteve të fundit, për të evidentuar rezultatet e matjeve në rreth 8300 automjete me benzinë dhe diesel, në regjime të caktuara të punës së motorit, të vitit të prodhimit të automjetit, ekzistencës së aksesorëve të reduktimit të shkarkimeve, duke pasur në konsideratë respektimin e kushteve dhe procedurave të matjeve bazuar në legjislacionin tonë, si dhe orientuar nga legjislacioni europian i fushës.

Vendosja e vlerave limite për mjetet e përdorura, është bërë duke pasur më tepër në konsideratë, matjet e kryera gjatë vitit 2004 kryesisht në Tiranë, Durrës dhe Korçë, si më të besueshme për efekt të instalimit të aparateve të reja të matjes së gazeve, si për mjetet me benzinë, ashtu dhe me naftë në QKT respektive.

Gjithashtu, si referencë janë pasur në konsideratë dhe të dhënat e disa vendeve të ndryshme si: Bullgari, Kroaci, Slloveni, Hungari, Poloni etj., si dhe nivelet e elementeve ndotës të pranuar nga direktivat bazë të BE-së dhe amendamentet e tyre, të cilat pasqyrohen në tabelën përkatëse të udhëzimit.

Një ndihmesë në këtë udhëzim ishte dhe eksperiencia e dhënë nga eksperti suedez i kompanisë konsulente *SweRoad*, që punon në vendin tonë për sigurinë rrugore në kuadër të zbatimit të projektit të mirëmbajtjes rrugore, të financuar nga Banka Botërore.

Theksojmë se në tabelën 3, 4 dhe 5 të udhëzimit jepen vlerat kufi të lejuara nga direktivat e BE-së për mjetet e reja të kategorive të ndryshme sipas standardeve teknike “Euro I÷ Euro 5”, të cilat përfaqësojnë një klasifikim të tillë të automjeteve që ka të bëjë veçanërisht me kërkesat e parametrave ekologjikë të tyre.

Këto të dhëna shërbejnë për njohjen dhe referencën e tyre me treguesit e pasqyruar në dokumentacionin e automjeteve të reja që importohen dhe që sipas nenit 76 të Kodit Rrugor të Republikës së Shqipërisë, bëhet kontrolli dhe shqyrtimi i mundshëm i konformitetit të këtyre treguesve nga DPSHTRR.

Të dhënat e tabelës 3 janë edhe kërkesa që jepen në certifikatën e operimit CEMT (Konferenca Europiane e Ministrave të Transportit) për transportet ndërkombëtare të mallrave me kamionë, organizëm në të cilin aderohet dhe vendi ynë.

Në programin e grupit të punës u mendua që drafti i udhëzimit të trajtojë dhe problemin e zhurmave të shkaktuara nga trafiku i automjeteve, si elemente që ndikojnë në ndotjen akustike të mjedisit, veçanërisht në qendrat urbane.

Në tabelën 2 jepen në mënyrë të grupuar për kategori të caktuara automjetesh, vlerat limite të zhurmave të jashtme të shkaktuara nga trafiku i tyre, duke pasur për bazë kryesore ato të përcaktuara në legjislacionin europian të fushës me direktivat përkatëse.

Normat e paraqitura dhe kërkesa rigorozë për zbatimin e tyre nga organet e specializuara të

kontrollit, si në procesin e kontrollit teknik dhe në atë të monitorimit të trafikut, do të kenë influencën e tyre të ndjeshme në reduktimin e elementeve ndotës në mjedis.

Këto norma do të jenë një pikënisje për një proces dinamik të ndryshimit që do të kërkojë një punë cilësore dhe impenjim serioz për një monitorim sa më real dhe në përputhje me kërkesat e procedurave të përcaktuara në udhëzimet dhe instruksionet përkatëse, me qëllim që një proces i tillë veçanërisht në periudhën provizore njëvjeçare të vlefshmërisë së këtyre normave, të shërbejë për të gjykuar mbi hapat e nevojshme në ndryshimin progresiv të vlerave të propozuara në këtë udhëzim.

Në këtë kontekst DPSHTRr me masat e përcaktuara në programin e investimeve të vitit 2005, do të realizojë brenda tremujorit të parë kompletimin me aparatet e matjes së gazrave dhe zhurmave edhe në ato QKT të drejtorive rajonale që aktualisht nuk i disponojnë.

Theksojmë se nga ana e grupit të punës në Ministrinë e Mjedisit u organizua një takim me specialistë të fushës nga institucione si: Ministria e Shëndetësisë, Instituti i Shëndetit Publik, Instituti i Studimeve të Transportit, Fakulteti i Inxhinierisë Mekanike, eksperti i shoqërisë civile prof. Dhimitër Trajani etj., të cilët vlerësuan punën e bërë dhe ranë dakord me draftin e paraqitur.